

IFRS 17'de Yapılması Planlanan Değişiklikler *

Bu Sunum, genel olarak Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından IFRS 17'de yapılması planlanan değişiklikleri ele almaktadır.

IASB'nin Amacı: IFRS 17'de yapılması planlanan değişikliklerle, uygulama maliyetlerinin düşürülerek Standardın uygulanmasını ve işletmelerin** uygulama sonuçlarıyla ilgili olarak yatırımcılara ve diğer ilgili taraflara yapacakları açıklamaları kolaylaştırmak hedeflenmektedir.

Projenin Geldiği Aşama: IASB, IFRS 17'de yapılması planlanan değişiklikleri Taslak Metin (Exposure Draft) olarak kamuoyu görüşüne açmıştır.

Sonraki Adım: IASB, söz konusu değişiklik önerilerine ilişkin yorumları dikkate aldıktan sonra, nihai değişiklikleri 2020 yılının ortalarında yayımlamayı hedeflemektedir.

Görüş Bildirimi İçin Son Tarih: 25 Eylül 2019

* Bu sunum IASB tarafından hazırlanan IFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler (Amendments to IFRS 17) adlı dokümandan alınmıştır.

** Bu sunumda geçen «işletme» terimi IFRS'e göre finansal tablo hazırlayan işletme anlamına gelmektedir. «Sigortacı» veya «sigorta şirketi» terimleri ise IFRS 17'de tanımlandığı şekilde sigorta sözleşmesi düzenleyen işletme anlamına gelmektedir.

Taslak Metnin Arka Planı

IFRS 17, IASB tarafından 18 Mayıs 2017 tarihinde yayımlanmıştır.

IFRS 17 temel olarak, IFRS 4 çok çeşitli muhasebe uygulamalarının kullanılmasına izin verdiği için meydana gelen uyumsuzluklara çözüm getirmektedir.

IFRS 17'nin ilk yayımlanan versiyonu, 1 Ocak 2021 tarihinde IFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri'nin yerini alacaktır.

IFRS 17, halihazırda uygulanan sigorta muhasebesinde ciddi değişiklikler meydana getirmekte ve yeni muhasebeleştirme hükümlerinin uygulanması, sistem geliştirme maliyetleri de dahil, önemli işlem maliyetlerini içermektedir.

Bu nedenle IASB, IFRS 17 yayımlandığından bu yana işletmelerin IFRS 17'yi uygulama süreçlerini izlemek ve desteklemek için çeşitli faaliyetler gerçekleştirmektedir.

Bu kapsamda; denetçiler, yatırımcılar ve düzenleyici otoritelerin yanı sıra IFRS 17'nin getirmiş olduğu değişikliklerden etkilenen işletmelerle bir araya gelmek ve bunların uygulamaya ilişkin sorularını tartışmak amacıyla Geçiş Destek Grubu (Transition Resource Group-TRG) oluşturulmuştur.

Bu faaliyetler, sigortacıların yeni hükümleri daha iyi anlamalarına ve IFRS 17'yi uygulamaya hazırlanmalarına katkı sağlamıştır.

Bu faaliyetler ayrıca IASB'nin bazı işletmelerin IFRS 17'yi uygularken karşılaştıkları sorunları ve zorlukları anlamasına da yardımcı olmuştur.

IASB, söz konusu sorunları ve zorlukları dikkate alarak işletmelerin IFRS 17'yi uygulamalarına yardımcı olmak amacıyla, uygulama sürecini aksatmadan veya IFRS 17'yle sağlanan ilerlemelerin faydasını azaltmadan, Standartta yapılması hedeflenen değişikliklere yönelik öneri getirmeye karar vermiştir.

IASB, IFRS 17'yle sağlanan ilerlemelerin faydasını sürdürmek amacıyla, sadece IFRS 17'nin temel ilkelerine zarar vermeyecek olan değişiklikleri önermeye karar vermiştir. Çünkü aksine bir durum, IFRS 17'nin yayımlanan ilk versiyonuna göre yatırımcılara sağlanan faydalı bilgide önemli derecede azalmaya yol açacaktır.

IASB, yapılması planlanan değişiklik önerilerinin aşağıdaki şekillerde Standartın uygulamasını kolaylaştırmasını beklemektedir;

- İşletmelerin uygulama maliyetlerinin azaltılması ve
- İşletmelerin IFRS 17'nin uygulama sonuçlarını yatırımcılara ve ilgili diğer taraflara açıklamasının basitleştirilmesi.

Takip eden sayfalarda IFRS 17'de yapılması planlanan değişiklik önerileri yer almaktadır.

Yapılması Planlanan Değişiklikler

IASB, UFRS 17’de yapılması hedeflenen değişikliklere yönelik aşığıdaki önerileri getirmektedir:

- 1 Geçiş tarihinin 2021’den 2022’ye ertelenmesi
- 2 İlave kapsam muafiyetleri
- 3 Edinim maliyetlerinin beklenen sözleşme yenilemelerine dağıtılması
- 4 Kârın yatırım faaliyetlerine ilişkin hizmetlerle ilişkilendirilmesi
- 5 Risk azaltma opsiyonunun genişletilmesi
- 6 Reasürans sözleşmeleri için muhasebe uyumsuzluklarının azaltılması
- 7 Basitleştirilmiş bilanço sunumu
- 8 İlâve geçiş muafiyetleri

1 Geçiş tarihinin 2021'den 2022'ye ertelenmesi

İşletmeler tarafından IFRS 17 şu anki durumda 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren uygulanacaktır. IASB işletmelere IFRS 17'yi uygulamaları için 3,5 yıllık bir süre (Mayıs 2017-Ocak 2021) verirken işletmelerin Standardı ilk kez uygularken karşılaştıkları zorlukları dikkate almıştır.

İşletmelerin IFRS 9 *Finansal Araçlar*'ı 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren uygulamaları gerekmektedir. Ancak IFRS 4 bazı işletmeler* için IFRS 9'un uygulanma tarihini aşağıdakilerden erken olanına kadar ertelemelerine izin vermektedir:

- IFRS 17'nin uygulanması ve
- 1 Ocak 2021.

IFRS 9'u uygulamayı ertelemeyi seçen işletmeler IAS 39 *Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme*'yi uygulamaya devam edecek ve yatırımcıların IFRS 9 uygulayan işletmeler ile karşılaştırma yapabilmelerini sağlamak amacıyla, ilave açıklamalarda bulunmaları gerekecektir.

Önerilen değişiklik

IASB aşağıdakilerin değiştirilmesini önermiştir:

- IFRS 17'ye zorunlu geçiş tarihi - İşletmelerin IFRS 17'yi 1 Ocak 2022'den itibaren uygulamaları gerekecektir ve
- IFRS 4'te yer alan IFRS 9'un uygulanmasına ilişkin geçici muafiyetin sona erme tarihi - IFRS'e göre finansal raporlama yapan tüm sigortacıların IFRS 9'u 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren uygulamaları gerekecektir.

IFRS 17'ye geçiş tarihi neden 2021'den 2022'ye erteleniyor?

IASB aşağıdaki ihtiyaçları dengelemek amacıyla IFRS 17'ye geçiş tarihini 1 yıl ertelemeyi önermiştir:

- IFRS 17'ye geçiş tarihine ilişkin kesinlik sağlamak. IASB, IFRS 17'de değişiklik yapmaya karar vermesinin sebep olduğu aksaklığı böyle bir kesinliğin en aza indireceğini düşünmektedir.
- IFRS 17 uygulamasını mümkün olan en kısa zamanda zorunlu kılmak. Halihazırda uygulanan muhasebe uygulamalarının eksikliklerini gidermek için IFRS 17'ye acil olarak ihtiyaç vardır.

- İleri uygulama aşamasındaki işletmeler için iş yükü ve maliyet artışlarını sınırlandırmak. Bazı paydaşlar, uygulamaya yönelik ilâve zaman tanımak amacıyla Standarda geçiş tarihinin 2-3 yıl ertelenmesini önermiştir. Ancak diğer ilgili taraflar, Standardın uygulanmasının 1 yıldan fazla ertelenmesinin sağlanan faydayla karşılaştırıldığında maliyetleri gereğinden fazla artırtacağına ilişkin endişelerini dile getirmişlerdir.

Bazı sigortacılar için IFRS 9'un uygulanmasına ilişkin erteleme neden uzatıldı?

IASB bazı sigortacılar için IFRS 9'un uygulanmasını daha da ertelenmesini önermiştir, böylece bu sigortacıların IFRS 17 ile IFRS 9'a ilk geçişleri eş zamanlı olmaya devam edecektir.

IFRS 17 ve IFRS 9'un aynı zamanda uygulanmaya başlanması, söz konusu sigortacıların IFRS 9'un uygulanmasıyla sağlanacak bilgilerin sunumunun gereksiz yere ertelenmesini önleyecek ve uygulama maliyetleri ile muhasebe uyumsuzluklarını azaltacaktır.

*Faaliyetleri ağırlıklı olarak sigorta ile bağlantılı olan işletmeler.

2 İlave kapsam muafiyetleri

IFRS 17 bazı belirli muafiyetler içermekle birlikte tüm sigorta sözleşmelerine uygulanır.

IFRS 17, IFRS 17'nin uygulanması halinde işletmelere maliyet yükleyecek ancak yatırımcılara gereği kadar fayda sağlamayacak olan bazı sigorta sözleşmesi türleri için kapsam muafiyeti getirmektedir (örneğin; üretici tarafından sağlanan ürün garantileri, bazı finansal teminat sözleşmeleri ve sabit ücretli hizmet sözleşmeleri).

Önerilen değişiklik

IASB iki sigorta sözleşmesi türünün daha IFRS 17'den muaf olmasını önermektedir, böylece işletmenin:

- Belirli kriterleri sağlayan **kredi sözleşmelerine** IFRS 17 yerine IFRS 9'u uygulamasına izin verilecek ve
- Belirli kriterleri sağlayan **kredi kartı sözleşmelerine** IFRS 17 yerine IFRS 9'u uygulaması gerekecektir.

Neden diğer sigorta sözleşmesi türleri IFRS 17'nin kapsamından çıkarılıyor?

IASB bazı işletmeler için uygulama maliyetlerini azaltmak amacıyla sigorta sözleşmesi tanımını karşılayan bazı kredi sözleşmeleri ve bazı kredi kartı sözleşmeleri için IFRS 17 yerine IFRS 9'un uygulanmasını önermektedir.

Önerilen değişiklik, IFRS 17'nin şu anki versiyonuna göre sigorta sözleşmesi olarak muhasebeleştirilmesi gereken bazı kredi sözleşmeleri ve kredi kartı sözleşmeleri dışında IFRS 17 kapsamına giren herhangi bir sözleşme düzenlemeyen işletmeler için IFRS 17'nin, karşılığında yeterli fayda sağlamadan ciddi maliyetlere yol açacağı şeklindeki endişelere çözüm getirmektedir.

Önerilen değişiklikle IFRS 17'nin kapsamı dışında kalacak sigorta sözleşmeleri aşağıdakileri içermektedir:

- Kredi ile işletmenin borçluyu tazmin etmesine ilişkin bir anlaşmayı -belirli bir beklenmeyen olayın meydana gelmesi durumunda (örneğin borçlunun ölmesi durumunda) borçlunun ödemelerinin bir kısmından veya tamamından feragat ederek-birleştiren kredi sözleşmeleri ve
- Kredi kartı kullanılarak yapılan harcamalara ilişkin sigorta teminatı sağlayan kredi kartı sözleşmeleri.

Pratik uygulamalar

Önerilen değişiklik, sigorta sözleşmesi tanımını karşılayan bazı kredi sözleşmeleri ve bazı kredi kartı sözleşmeleri için hâlihazırdaki muhasebe uygulamalarının devam etmesini sağlayacaktır.

Bu tür sözleşmelerin diğer finansal araçlarla aynı şekilde muhasebeleştirilmesinin yatırımcılara ihtiyaca daha uygun bilgi sağlaması beklenmektedir. Çünkü bu uygulama, işletmenin düzenlediği diğer sözleşmeler için yaptığı muhasebeleştirmeyle daha tutarlı olacaktır. Bu durum, ayrıca tipik olarak sigorta sözleşmesi düzenlemeyen işletmelerin IFRS 17 için uygulama maliyetlerine katlanmayacakları anlamına gelmektedir.

3

Edinim maliyetlerinin beklenen sözleşme yenilemelerine dağıtılması

IFRS 17, işletmenin sigorta sözleşmesinin beklenen kârını belirlerken edinim maliyetlerini dikkate almasını zorunlu kılmaktadır. İşletme bu maliyetleri, sözleşme finansal tablolara alınana kadar ya varlık olarak finansal tablolara alarak ya da sigorta sözleşmesinin ifa edilmesi için beklenen nakit akışlarına dahil ederek dikkate alır.

Bazı durumlarda işletme, poliçe hamillerinin gelecekte yenilemesini beklediği yeni sözleşmeler için iade edilmeyen komisyon ödemektedir.

Sigortacı, sözleşmenin yenilenmesi durumunda bu komisyonun geri kazanılmasını beklediğinden, bazı durumlarda söz konusu komisyon başlangıçtaki sözleşmeye ilişkin primleri aşmaktadır. IFRS 17'nin şu anki versiyonu bu komisyonun tamamen başlangıçtaki sözleşmeyle ilişkilendirilmesini gerektirir. Bu durum aşağıdaki şekilde açıklandığı gibi başlangıçtaki sözleşmenin ekonomik açıdan dezavantajlı olmasına sebep olmaktadır.

Nakit Akışları	1.Yıl (Başlangıçtaki Sözleşme)	2.Yıl (Beklenen Yenileme)	3.Yıl (Beklenen Yenileme)
Prim	100	100	100
Hasar	–	–	–
Komisyon	(150)	–	–
Beklenen (Zarar)/ Kazanılmış Kâr	(50)	100	100

Önerilen değişiklik

IASB, işletmenin aşağıdakileri gerçekleştirmesini sağlayacak şekilde IFRS 17'nin değiştirilmesini önermektedir:

- Edinim maliyetlerinin bir kısmını -brokerlere ödenen komisyonlar gibi- beklenen ilgili sözleşme yenilemelerine dağıtabilecektir,
- Bu maliyetleri sözleşme yenilemelerini finansal tablolarına yansıtana kadar varlık olarak finansal tablolarına alacaktır,
- Her bir raporlama tarihinde varlığın geri kazanılabilir olup olmadığını değerlendirecektir ve
- Finansal tabloların dipnotlarında aşağıdakiler hakkında bilgi sunacaktır:
 - Raporlama dönemi boyunca söz konusu varlıkta meydana gelen değişiklikler ve
 - Söz konusu varlığın finansal tablo dışı bırakılması ve edinim maliyetlerinin beklenen sözleşme yenilemelerine dahil edilmesinin beklenen zamanlaması.

Önerilen değişikliğin uygulaması aşağıdaki tabloda basitleştirilmiş bir örnekle açıklanmıştır:

Nakit Akışları	1.Yıl (Başlangıçta ki Sözleşme)	2.Yıl (Beklenen Yenileme)	3.Yıl (Beklenen Yenileme)
Prim	100	100	100
Hasar	–	–	–
Komisyon	(50)	(50)	(50)
Beklenen Kazanılmış Kâr	50	50	50
Edinim Maliyetlerine İlişkin Varlık	(100)		

Edinim maliyetlerinin muhasebe uygulaması neden değiştiriliyor?

IFRS 17'nin şu anki versiyonunun, işletmenin, sözleşmenin yenilenmesi yoluyla geri kazanmayı beklediği bazı edinim maliyetleri için finansal tablolara zarar yansıtmasına neden olduğu şeklindeki endişelere çözüm getirmek amacıyla IASB, edinim maliyetlerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin uygulamanın değiştirilmesini önermektedir.

Varlığın geri kazanılabilirliğinin değerlendirilmesine ve finansal tablo dipnotlarında bilgi sağlanması şeklindeki değişiklik önerisinin, işletmelerin IFRS 17'yi uygulama maliyetlerini artırması beklenmektedir.

Ancak, önerilen değişikliğin, işletmelerin IFRS 17'nin uygulama sonuçlarını yatırımcılara ve ilgili diğer taraflara açıklamasını basitleştirmesini bekledikleri şeklinde paydaşlardan alınan geri bildirimler çerçevesinde, IASB ilâve maliyetlerin haklı görülmesini beklemektedir.

Pratik uygulamalar

Edinim maliyetlerinin bir kısmının yenilenmesi beklenen sözleşmelere dağıtımına ilişkin önerinin;

- Bazı sigorta sözleşmelerinin ilk kez finansal tablo alındıklarında zarar ettikleri şeklindeki sunumu önlemesi ve
- Bilançoda edinim maliyetleri için daha uzun vadeli bir varlığın sunumu ile sonuçlanması

beklenmektedir.

4

Kârın yatırım faaliyetlerine ilişkin hizmetlerle ilişkilendirilmesi

IFRS 17 kârın sigorta sözleşmesi hizmetleriyle nasıl ilişkilendirileceğini belirler. Bu ilişkilendirme kârın finansal tablolara alınma zamanını etkiler.

IFRS 17 doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmeleri (diğer bir ifadeyle genel modelin uygulandığı sözleşmeler) açısından işletmenin bir sigorta sözleşmesi grubu için aşağıdakileri kâr veya zarara yansıtmasını zorunlu kılar:

- Zamanla sigorta teminatı sağlandıkça sigorta sözleşme hizmetlerine ilişkin beklenen kâr-sözleşmeye dayalı hizmet marjı- ve
- Zarar oluşması beklentisi ortaya çıktığı anda, beklenen zararlar (başlangıçta ya da sonradan).

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan zararın derhal finansal tablolara alınmasının ve sigorta sözleşmesi hizmetlerine ilişkin kârın sigorta teminatı sağlandıkça finansal tablolara alınmasının, işletmelerin sigorta sözleşmelerinden nasıl kâr elde ettiklerine ve sigorta sözleşmesi düzenleyen işletmelerin kârlılık eğilimlerine ilişkin önemli bilgiler sağlaması beklenmemektedir.

Önerilen değişiklik

IASB, genel modelin uygulandığı sigorta sözleşmeleri için işletmenin aşağıdakileri gerçekleştirmesini sağlayacak şekilde IFRS 17'nin değiştirilmesini önermektedir:

- Sigorta sözleşmesi hizmetlerine ilişkin beklenen kârı, hem sigorta teminatı hem de yatırım faaliyetlerine ilişkin herhangi bir hizmet (yatırım-getiri hizmeti) zaman içinde sağlandığında kâr veya zarara yansıtacaktır* ve
- Finansal tablo dipnotlarında aşağıdakiler hakkında bilgi sağlayacaktır:
 - Raporlama dönemi sonunda sigorta sözleşmesi hizmetleri için kalan beklenen kârın, kâr veya zarara ne zaman yansıtılacağına ilişkin beklentiler ve
 - İşletmenin sigorta teminatına ek olarak, yatırım faaliyetlerine ilişkin herhangi bir hizmetten ortaya çıkan kârın belirlenmesinde kullandığı muhakeme.

Kârın finansal tablolara alınmasının zamanlaması neden değiştiriliyor?

IFRS 17'nin şu anki versiyonunun aşağıdakileri tam olarak yansıtmasına ilişkin endişelere çözüm getirmek amacıyla IASB, genel modelin uygulandığı sigorta sözleşmeleri için kârın finansal tablolara alınmasının zamanlamasını değiştirmeyi önermektedir:

- Bir çok sözleşmenin sigorta teminatını ve yatırım faaliyetlerine ilişkin hizmetleri birlikte içermesi ve
- Yatırım faaliyetleriyle ilgili hizmet sunumunun zamanlamasının sigorta teminatının sağlanmasının zamanlamasından farklı olabilmesi.

Önerilen değişikliğin, işletmenin poliçe hamillerine sağladığı yatırım faaliyetleriyle ilişkili hizmetler tarafından oluşturulan hasılat ve kâr hakkında bilgi sağlaması beklenmektedir.

Önerilen değişiklik, devam etmekte olan uygulama sürecini aksatabilir ve bu sebeple özellikle ileri uygulama aşamasında olan işletmeler için maliyetleri artırabilir. Ancak, paydaşların bilginin artan faydasına yönelik geri bildirimleri çerçevesinde IASB olası aksaklığın haklı görülmesini beklemektedir.

*Doğrudan katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmeleri (diğer bir ifadeyle değişken ücret yaklaşımının uygulandığı sözleşmeler) için IASB, işletmenin sigorta sözleşmesi hizmetlerine ilişkin beklenen kârın hem sigorta teminatı hem de yatırım faaliyetlerine ilişkin hizmetler zamanla sağlandıkça finansal tablolara alması gerektiği hususunu netleştirmeyi önermektedir.

Pratik uygulamalar

Önerilen değişiklik, bazı sözleşmeler için sigorta sözleşmesi hizmetine ilişkin kârın finansal tablolara alınma zamanını değiştirecektir. Yatırım faaliyetlerine ilişkin herhangi bir hizmet sağlamayan sigorta sözleşmelerine (örneğin, bir çok araç sigortası sözleşmesine) ilişkin kârın finansal tablolara alınma zamanını etkilemeyecektir.

Aşağıda, önerilen değişikliğin ilk 6 yıl sigorta teminatı sağlayan yatırım bileşenine sahip 10 yıllık bir sözleşme için uygulaması gösterilmektedir:

IFRS 17- Kârın yalnızca sigorta teminatı dikkate alınarak finansal tablolara yansıtılması

1.Yıl	2.Yıl	3. Yıl	4. Yıl	5.Yıl	6. Yıl	7. Yıl	8. Yıl	9. Yıl	10. Yıl
Sigorta teminatı									
Yatırım bileşeni									
Sigorta sözleşmesi hizmetleri için kârın finansal tablolara alınması									

Önerilen değişiklik- Kârın hem sigorta teminatı hem de yatırım-getiri hizmeti dikkate alınarak finansal tablolara yansıtılması

1.Yıl	2.Yıl	3. Yıl	4. Yıl	5.Yıl	6. Yıl	7. Yıl	8. Yıl	9. Yıl	10. Yıl
Sigorta teminatı									
Yatırım-getiri hizmeti*									
Sigorta sözleşmesi hizmetleri için kârın finansal tablolara alınması									

*Yatırım bileşenine sahip bütün sigorta sözleşmeleri sigorta teminatına ek yatırım-getiri hizmeti sağlamaz.

5 Risk azaltma opsiyonunun genişletilmesi

Değişken ücret yaklaşımının uygulandığı sigorta sözleşmeleri

Bazı sigorta sözleşmeleri poliçe hamillerine dayanak varlığın gerçeğe uygun değerindeki değişime bağlı olarak getiri sağlar (pay senetleri gibi).

İşletme ve poliçe hamilleri, dayanak varlıkların gerçeğe uygun değerinde meydana gelen piyasa odaklı değişikliklerden etkilenen getirileri paylaşır.

IFRS 17, bu sözleşmelerden bazıları (IFRS 17 bunları ‘doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri’ olarak tanımlar) için özel bir yaklaşıma-değişken ücret yaklaşımı-sahiptir.

Değişken ücret yaklaşımı işletmenin, sigorta sözleşmesi yükümlülüğündeki piyasa değerlerinden kaynaklanan bazı değişiklikleri, kâr veya zarara yansıtma yerine, bilançodaki kazanılmamış kârı düzelterek yansıtmasını gerektirir.

Bu yaklaşım, reasürans sözleşmelerine uygulanmaz.

Risk azaltma opsiyonu

İşletme, doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerine ilişkin finansal riskleri azaltmak amacıyla türev araçlar kullandığında, IFRS 17’nin şu anki versiyonu, işletmeye finansal risklerdeki değişiklikleri -normalde değişken ücret yaklaşımının gerektirdiği gibi bilançodaki kazanılmamış kârı düzelterek yansıtmak yerine- kâr veya zarara yansıtmayı seçmesine izin vermektedir. Bu ‘risk azaltma opsiyonu’ olarak tanımlanmaktadır.

Önerilen değişiklik

IASB, işletmeye doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerine ilişkin finansal riskleri azaltmak için elde tutulan reasürans sözleşmeleri kullanması durumunda risk azaltma opsiyonunu kullanmasına izin verecek şekilde IFRS 17’yi değiştirmeyi önermektedir.

Risk azaltma opsiyonu neden genişletiliyor?

IASB, bazı ilgili tarafların endişelerini gidermek için risk azaltma opsiyonunun kullanımını genişletmeyi önermektedir. Söz konusu taraflar aşağıdaki hususları dile getirmişlerdir:

- Reasürans sözleşmeleri, işletme (sigortacı) tarafından düzenlenen doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinden (dayanak sigorta sözleşmeleri) kaynaklanan riskleri başka bir işletmeye (reasürör) transfer etmek için kullanılabilir.

- Değişken ücret yaklaşımı uygulanırken, doğrudan katılım özelliği bulunan dayanak sigorta sözleşmelerindeki değişiklikler bilançoda yer alan kazanılmamış kâr düzelterek finansal tablolara alınırken, elde tutulan reasürans sözleşmesi varlıkları için finansal risklerdeki değişikliklerin kâr veya zarara yansıtılması uyumsuzlukların ortaya çıkmasına neden olabilir.

Pratik uygulamalar

Önerilen değişiklik, elde tutulan reasürans sözleşmelerini, düzenledikleri doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerine ilişkin finansal riskleri azaltmak için kullanan işletmelerle ilgilidir. Risk azaltma opsiyonunu kullanan işletmeler hem doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerine ilişkin yükümlülükte meydana gelen hem de elde tutulan reasürans sözleşmesi varlıklarında meydana gelen finansal riskten kaynaklanan değişiklikleri kâr veya zarara yansıtacaklardır.

6 Reasürans sözleşmeleri için muhasebe uyumsuzluklarının azaltılması

İşletme, sigorta sözleşmeleri düzenlerken beklediği risklerin bir kısmını başka bir işletmeye (reasürör) transfer etmek için reasürans sözleşmeleri satın alabilir.

IFRS 17, işletmenin elde tutulan reasürans sözleşmelerini düzenlediği dayanak sigorta sözleşmelerinden ayrı olarak muhasebeleştirilmesini gerektirir.

Zarar eden düzenlenen sigorta sözleşmeleri

Başlangıçtaki muhasebeleştirmede zarar etmesi beklenen sigorta sözleşmeleri için IFRS 17 zararın derhal kâr veya zarara yansıtılmasını gerektirir.

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri

IFRS 17'nin şu anki versiyonu işletmenin elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin her türlü net maliyeti ya da net kazancı işletme reasürans teminatını elde ettikçe zamana yayılı olarak kâr veya zarara yansıtmasını gerektirir.

Örnek-IFRS 17

IFRS 17 hükümlerinin uygulanmasının etkileri, orantılı teminat sağlayan elde tutulan reasürans sözleşmelerine (diğer bir ifadeyle hasarların sabit bir yüzdesinin geri kazanıldığı) ilişkin basitleştirilmiş bir örnek kullanılarak aşağıda açıklanmıştır:

Düzenlenen sigorta sözleşmeleri	
Primler	100
Hasarlar	(150)
Beklenen zarar (derhal finansal tablolara alınan)	(50)
Orantılı teminat sağlayan elde tutulan reasürans sözleşmeleri	
Reasürans Primleri	(125)
Reasüranstan geri kazanılan hasarlar	120
Net maliyet (zamanla finansal tablolara alınan)	(5)

İşletme düzenlediği sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan 50 PB*’lik zararı derhal ve elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin 5 PB’lik maliyeti işletme reasürans teminatını (hasarların %80’inin reasüranstan geri kazanıldığı varsayılmaktadır) elde ettikçe zamana yayılı olarak finansal tablolara alır.

Düzenlenen sigorta sözleşmeleri ile elde tutulan reasürans sözleşmelerini birleştirmek işletme için 50 PB’lik zararın derhal kâr zarara yansıtıldığı ve reasürans ile geri kazanılan hasarların bir kısmının zamana yayılı olarak finansal tablolara yansıtıldığı toplamda 55 PB’lik maliyetle sonuçlanır.

Önerilen değişiklik

IASB, IFRS 17’yi, ilk defa finansal tablolara alma sırasında zarar eden sözleşmelere ilişkin zararı derhal finansal tablolara alan işletmenin, aynı zamanda elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin de bir kazancı aşağıdaki şartları sağladığı derecede finansal tablolara alabileceği şekilde değiştirmeyi önermektedir:

- Sigorta sözleşmelerine ilişkin hasarlara orantılı teminat sağlayan (diğer bir ifadeyle hasarların sabit bir yüzdesinin geri kazanıldığı) ve
- Zarar eden sigorta sözleşmelerinin düzenlediği zamanda veya bu sözleşmeler düzenlenmeden önce alınan.

*Bu sunumda tutarlar Para Birimi (PB) olarak ifade edilmektedir.

Örnek - Önerilen değişiklik

Önerilen değişikliği uygulayan işletme, zararın sabit bir yüzdesinin reasürans ile geri kazanıldığı tutarı derhal kâr zarara yansıtacaktır ve işletme reasürans teminatı elde ettiğinde düzeltilen net reasürans maliyetini finansal tablolara yansıtacaktır.

Ancak önerilen değişiklik düzenlenen sigorta sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesini etkilememektedir.

Düzenlenen sigorta sözleşmeleri	
Primler	100
Hasarlar	(150)
Beklenen zarar (derhal finansal tablolara alınan)	(50)

Elde tutulan orantılı reasürans sözleşmeleri	
Reasürans primleri	(125)
Reasüranstan geri kazanılan tazminat:	120
- Zararın geri kazanımı	40*
- Kalan tazminat	80
Net maliyet	(5)
- Derhal finansal tablolara alınan kazanç	40
- Zamana yaygın olarak finansal tablolara alınan düzeltilmiş net maliyet	(45)

Bazı elde tutulan reasürans sözleşmeleri için muhasebeleştirme neden değiştiriliyor?

IASB, işletme reasürans yoluyla zararların sabit bir yüzdesini geri kazanma hakkına sahip olduğunda, IFRS 17'nin ilk defa finansal tablolara alma sırasında zarar eden sigorta sözleşmelerine ilişkin zararın finansal tablolara alınmasını gerektirmesine ilişkin endişeleri gidermek amacıyla elde tutulan bazı reasürans sözleşmelerinin muhasebesini değiştirmeyi önermektedir.

Önerilen değişikliğin, muhasebe uyumsuzluklarını azaltması ve elde tutulan reasürans sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesini yatırımcılar için daha anlaşılabilir yapması beklenmektedir.

Önerilen değişiklik devam etmekte olan uygulama sürecini aksatabilir ve bu sebeple özellikle ileri uygulama aşamasında olan işletmeler için maliyetleri artırabilir. Ancak, önerilen değişikliğin IFRS 17 uygulama sonuçlarının yatırımcılara ve diğer taraflara açıklanmasını kolaylaştıracağı şeklinde ilgili taraflardan alınan geri bildirimler nedeniyle, IASB olası aksaklıkların haklı görüleceğini beklemektedir.

Pratik uygulamalar

Önerilen değişikliğin, düzenlenen sigorta sözleşmelerinden zararlar ile elde tutulan orantılı reasürans sözleşmelerinden geri kazanılan bu zararların aynı dönemde finansal tablolara alınmasıyla sonuçlanması beklenmektedir.

*Elde tutulan reasürans sözleşmelerinden sağlanan ve derhal finansal tablolara alınan 40 PB'lik kazanç, düzenlenen dayanak sigorta sözleşmelerinden beklenen zararın, işletmenin reasürörden geri kazanma hakkının bulunduğu hasarların sabit yüzdesi ile çarpılarak bulunmuştur (50 PB x 80% = 40 PB)

7

Basitleştirilmiş bilanço sunumu

IFRS 17'nin şu anki versiyonu, işletmenin bilançoda yer alan varlık niteliğindeki düzenlenen sigorta sözleşmeleri grubu ile yükümlülük niteliğindeki düzenlenen sigorta sözleşmelerinin ayrı sunulmasını gerektirmektedir.

Bir sigorta sözleşmesi grubu –alınacak primler ve ödenecek hasarlar gibi- net nakit akışlarına bağlı olarak ya varlıktır ya da yükümlülüktür.

Her bir sigorta sözleşmesi grubu için söz konusu nakit akışlarını belirlemek genellikle nakit yönetim sistemleri ve aktüeryal sistemler gibi bağımsız sistemlerin sözleşme grupları seviyesinde entegre edilmesini gerektirir.

Önerilen değişiklik

IASB, işletmenin varlık niteliğindeki düzenlenen sigorta sözleşmeleri ile yükümlülük niteliğindeki düzenlenen sigorta sözleşmelerini bilançoda sigorta sözleşmesi grupları yerine sigorta sözleşmesi portföylerini kullanarak sunmasını gerektirecek şekilde IFRS 17'yi değiştirmeyi önermektedir.

Bilançoda sigorta sözleşmelerinin sunum seviyesi neden değiştiriliyor?

IASB, birçok işletmenin IFRS 17'yi uygulama maliyetini düşürmek amacıyla, işletmelerin sigorta sözleşmelerini bilançoda sigorta sözleşmesi grupları yerine sigorta sözleşmesi portföylerini kullanarak sunmasını önermektedir.

Önerilen değişiklik, işletmenin sadece sigorta sözleşmelerini bilançoda sunmak amacıyla bağımsız sistemleri entegre etmek için artık maliyete katlanmayacağı anlamına gelmektedir.

Grupları bilançoda netleştirmek, yatırımcılar için faydalı bilginin kaybıyla sonuçlanacaktır. Ancak, IASB, işletmeler için maliyetlerin azaltılmasıyla dengeli olduğu sürece bilgi kaybının kabul edilebilir olacağını değerlendirmektedir.

Pratik uygulamalar

Önerilen değişikliğin bilançoda sunulan varlık niteliğindeki sigorta sözleşmelerinin büyüklüğünü azaltması beklenmektedir. Sigorta sözleşmesi portföylerinin çoğunun sürekli olarak yükümlülük pozisyonunda olması beklenirken, birçok sigorta sözleşmesi grubunun varlık ve yükümlülük pozisyonları arasında hareket etmesi beklenmektedir (primlerin toplanma zamanına bağlı olarak).

8 İlave geçiş muafiyetleri

İşletme, IFRS 17'yi ilk kez uyguladığında, sigorta sözleşmelerini IFRS 17'yi baştan beri uygulanıyormuş gibi muhasebeleştirilmesi gerekir. Ancak işletme, bu uygulanabilir değilse sigorta sözleşmelerine ilişkin kazanılmamış kârı alternatif yaklaşımları -değiştirilmiş geriye dönük yaklaşım veya geçiş tarihinde gerçeğe uygun değer yaklaşımı- kullanarak ölçebilir. Söz konusu yaklaşımlar işletmelerin geçiş muafiyetlerinden yararlanmasına izin verir.

IASB, IFRS 17'ye ilişkin olası değişiklikleri tartışırken, değiştirilmiş geriye dönük yaklaşımda yer alan belirli değişikliklerin işletmenin bu değişiklikleri uygularken tahminlerde bulunmasını yasaklamadığına dikkat çekmektedir.

Önerilen değişiklik

IASB, IFRS 17'yi ilk kez uygulayan işletmeler için Standarda üç basitleştirme daha eklemeyi önermektedir:

1- İşletme birleşmeleri: Bazı durumlarda işletmenin, bir işletme birleşmesinde edindiği hasar tazminatlarına ilişkin yükümlülükleri, kalan teminat yükümlülüğü yerine, gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülük olarak muhasebeleştirilmesine izin verilecektir.

2- Geçiş tarihinden itibaren risk azaltma: Risk azaltma ilişkilerini IFRS 17'ye geçiş tarihinden önce belirlediğinde işletmenin söz konusu ilişkilere IFRS 17'ye geçiş tarihinden itibaren risk azaltma opsiyonunu uygulamasına izin verilecektir.

3- Risk azaltma ve geçiş tarihinde gerçeğe uygun değer yaklaşımı: İşletmenin, aksi halde geriye dönük olarak muhasebeleştirilecek bir sigorta sözleşmesi grubunu ölçmek için geçiş tarihinde gerçeğe uygun değer yaklaşımını kullanmasına izin verilecektir. Bu yaklaşıma aşağıdaki durumlarda izin verilecektir:

- İşletme, IFRS 17'ye geçiş tarihinden itibaren geleceğe yönelik olarak sigorta sözleşmesi grubu için risk azaltma opsiyonunu uygulamayı seçerse ve
- İşletme, IFRS 17'ye geçiş tarihinden önce sigorta sözleşmesi grubundan kaynaklanan finansal riskleri azaltmak için türev ürünleri veya elde tutulan reasürans sözleşmelerini kullanmışsa.

IFRS 17'ye neden daha fazla geçiş muafiyeti getiriliyor?

IASB, IFRS 17'de yer alan geçiş hükümlerinin maliyetli ve ağır olduğuna ilişkin endişeleri gidermek amacıyla IFRS 17'yi ilk kez uygulayan işletmeler için değiştirilmiş geriye dönük yaklaşıma ve geçiş tarihinde gerçeğe uygun değer yaklaşımına ilave basitleştirmeler eklemeyi önermiştir.

IASB, bu basitleştirmelerin uygulamayı kolaylaştırmasını ve maliyetleri azaltmasını beklemektedir. Önerilen değişikliğin ilâve seçenek sunması sebebiyle yatırımcılar için analiz maliyetlerini artırması beklenmektedir.

Ancak IASB, IFRS 17'nin geçiş tarihinde gerektirdiği dipnotların bu maliyetleri azaltmasını beklemektedir.

Pratik uygulamalar

IFRS 17 uygulanmaya başlamadan önce bir işletme birleşmesinde edinilen sözleşmeler için önerilen geçiş muafiyetini uygulayan işletmelerin daha az hasılat ve gider raporlaması beklenmektedir. Gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülükler beklenen hasarlara ilişkin hasılatı ve giderleri artırmaz.

Risk azaltma opsiyonun kullanılmasıyla ilgili önerilen iki geçiş muafiyetini uygulayan işletmeler:

- IFRS 17'yi ilk kez uyguladıklarında risk azaltmanın etkilerini karşılaştırmalı olarak yansıtacaklardır ve
- IFRS 17'ye geçiş tarihinden önce risk azaltma faaliyetlerinin geçiş tarihindeki özkaynaklar ve gelecekteki kârlılık üzerindeki etkilerini tutarlı olarak yansıtacaklardır.

IASB neden başka değişiklikler önermedi?

IFRS 17'ye halihazırdaki muhasebe uygulamalarının eksikliklerini gidermek amacıyla acil olarak ihtiyaç vardır.

IASB, IFRS 17'yi yayımladıktan kısa bir süre sonra ve geçiş tarihinden önce değiştirmenin ilgili taraflar için belirsizlik yaratacağını ve başlanan uygulama sürecini aksatacağını kabul etmektedir.

Ancak IASB, söz konusu değişiklikler işletmelerin Standardı uygulamalarına anlamlı bir destek sağlayacaksa - uygulama maliyetlerini azaltarak ve IFRS 17'yi uygulamanın sonuçlarını yatırımcılara ve diğer ilgili taraflara açıklayarak - ve IFRS 17'nin şu anki versiyonu ile karşılaştırıldığında faydalı bilginin önemli derecede kaybıyla sonuçlanmayacaksa önerilen değişikliklerin olası maliyetlerinin kabul edilebilir olduğu sonucuna varmıştır.

Önerilen değişiklikler, kapsamı dar olmasına rağmen, ilgili tarafların dile getirdiği endişelerin ve zorlukların çoğunu çözecektir.

Taslak Metnin Gerekçesi, IASB'nin ilgili tarafların yapılmasını istediği değişikliklerden bazılarını neden önerdiğini ve diğerlerini neden reddettiğini açıklamaktadır. IASB, istenen değişikliklerden bazılarını önermemeye karar vermiştir. Çünkü bu değişiklikler:

- IFRS 17'nin şu anki versiyonu ile karşılaştırıldığında faydalı bilginin önemli derecede kaybıyla sonuçlanacak şekilde Standardın temel ilkelerini değiştirebilir,
- Halihazırda başlanan uygulama sürecini aksatabilir ya da
- Geçiş tarihin daha da ertelenmesine sebep olabilir.

İlgili tarafların istediği ancak IASB'nin belirlediği kriterleri karşılamayan değişiklikler aşığıdakileri içermektedir:

- **Elde tutulan reasürans sözleşmelerinin sınırı:** Reasürans sözleşmelerini, henüz düzenlenmemiş olan dayanak sözleşmelere ilişkin nakit akışlarının dışında bırakmak, IFRS 17'deki gelecekteki tüm nakit akışlarının bir sigorta sözleşmesinin ölçümüne yansıtılması temel prensibi ile çelişmektedir.
- **Hesap birimi*:** İstenen değişiklikler, işletmenin kârlılık eğilimleri hakkındaki bilginin önemli derecede kaybıyla ve zarar eden sözleşmelere ilişkin zararın ve kâr eden sözleşmelere ilişkin kârın finansal tablolara yansıtılmasının gecikmesiyle sonuçlanabilir.
- **Sigorta finansmanı gelirleri veya giderlerinin sunumuna ilişkin seçeneğin azaltılması:** Karşılaştırılabilirliği artırmak için sigorta finansmanı gelirleri veya giderlerinin tamamının kâr veya zararda ya da bir kısmının diğer kapsamlı gelirden sunumuna izin vermek yerine bunu zorunlu tutmak halihazırda başlanan uygulama sürecini aksatır.

* IFRS 17'de yer alan hesap birimi hakkında ve bunun sigortacının zaman içindeki karlılığını nasıl vurguladığı hakkında daha fazla bilgiye bu makalede yer verilmiştir:
<https://www.ifrs.org/-/media/feature/resources-for/investors/investor-perspectives/investor-perspective-apr-2018.pdf>

Sırada Ne Var?

Yapılması planlanan değişikliklere ilişkin görüş bildirmek için son tarih 25 Eylül 2019'dur.

Taslak Metin (The Exposure Draft) yapılması planlanan değişikliklere ilişkin sorular içermektedir. Muhataplar tüm soruları veya sadece seçtikleri soruları cevaplayabilirler.

IASB, genel yaklaşımı ile tutarlı olarak, sadece Taslak Metinde yer alan hususlara ilişkin görüş bildirilmesini talep etmektedir.

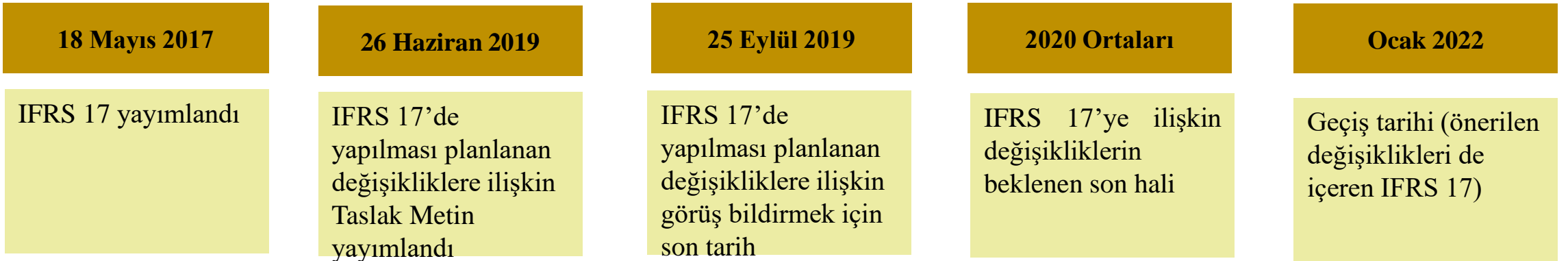
Görüş mektupları, özel olarak gizli tutulması talep edilmedikçe, IFRS Foundation web sitesinde yayımlanacaktır.

Görüş bildirme sürecinde, IASB yapılması planlanan değişikliklere ilişkin ilâve geri bildirim de isteyecektir.

IASB tüm geri bildirimleri dikkate alacak ve geri dönüşleri kamuya açık toplantılarda tartışacaktır.

IASB, IFRS 17'ye ilişkin son değişiklikleri 2020 yılının ortalarında yayımlamayı planlamaktadır.

IFRS 17 öngörülen zaman çizelgesi

IFRS 17'yi Uygulama Desteği

Sözlük

Bu sunumda kullanılan aşağıdaki anahtar terimler sadece eğitim amaçlıdır. IFRS 17’de tanımlanan terimler Standardın Ek A bölümünde yer almaktadır.

Sözleşmeye dayalı hizmet marjı: İşletmenin, bir sigorta sözleşmesi grubundaki sigorta sözleşmeleri kapsamında hizmet sağladığında finansal tablolarına alacağı kazanılmamış kârı temsil eden, söz konusu gruba ilişkin varlık veya yükümlülüğün defter değerinin bir bileşenidir.

IFRS 17’ye geçiş tarihi: IFRS 17’nin ilk kez uygulandığı tarihten hemen öncesi yıllık raporlama döneminin başlangıcıdır.

Geçiş tarihinde gerçeğe uygun değer yaklaşımı ve değiştirilmiş geriye dönük yaklaşım: İşletmenin, IFRS 17’nin ilk kez uygulanmasından önce düzenlediği sigorta sözleşmelerine ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjını belirlemede kullanabileceği yöntemlerdir.

Genel model ve değişken ücret yaklaşımı: IFRS 17’de yer alan muhasebeleştirme modelidir. Genel model doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri için değiştirilmiştir – bu sözleşmeler için yapılan değişiklikler değişken ücret yaklaşımı olarak ifade edilmektedir.

Sigorta sözleşmesi grubu: Bir sigorta sözleşmesi portföyünün IFRS 17’de belirlenen kriterlere göre ayrılmasıyla oluşan bir sigorta sözleşmeleri setidir.

Sigorta sözleşmesi hizmetleri: Sigorta teminatı, yatırımla ilgili hizmet ve yatırım-getiri hizmetidir.

Yatırım bileşeni: Bir sigorta sözleşmesinin, işletmenin sigorta konusu olayın gerçekleşmesine bağlı olmaksızın her durumda poliçe hamiline geri ödeme yapmasını öngördüğü tutarlardır.

Yatırımla ilgili hizmet: Poliçe hamili adına dayanak varlıkları (örneğin, pay senetlerini) yönetme hizmetidir. Bu hizmet, doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri (diğer bir ifadeyle, değişken ücret yaklaşımının uygulandığı sözleşmeler) ile sağlanır.

Yatırım-getiri hizmeti: Poliçe hamiline yatırım getirisi sağlayan hizmettir. Bu hizmet doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmeleri (diğer bir ifadeyle, genel modelin uygulandığı sözleşmeler) ile sağlanabilir.

Kalan teminat yükümlülüğü: Sigortacının sigorta sözleşmesi hizmetleri sağlama yükümlülüğüdür.

Gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülük: Sigortacının halihazırda gerçekleşen olaylara ilişkin tazminat ödeme yükümlülüğüdür.

Sigorta sözleşmeleri portföyü: Benzer risklere tabi olan ve birlikte yönetilen sigorta sözleşmeleridir. Farklı ürün gruplarının (örneğin gelir sigortaları ve araç sigortaları) farklı portföylerde yer alması beklenir.

Elde tutulan orantılı reasürans sözleşmesi: İşletmeye (sigortacı) düzenlemiş olduğu sigorta sözleşmesi grubuna ilişkin gerçekleşen tüm hasarların sabit bir yüzdesini başka bir işletmeden (reasürör) geri kazanma hakkı veren elde tutulan reasürans sözleşmesidir.